

Številka: 00104-383/2019/7

Datum: 12. 12. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Janija Ivanuše v zvezi z uveljavljanjem dejanskih stroškov prevoza

Poslanec Jani Ivanuša je na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) naslovil več vprašanj v zvezi z uveljavljanjem dejanskih stroškov prevoza. Poslanec uvodoma navaja davčno obravnavo dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja. Nadalje poslanec navaja, kdaj se povračila stroškov za prevoz na delo iz z dela ne vštevajo v davčno osnovo v skladu z Uredbo o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uradni list RS, št. 140/06, 76/08, 63/17 in 71/18; v nadaljevanju: uredba). Nadalje citira še prvi stavek tretjega odstavka 3. člena uredbe, ki določa, kaj je javni prevoz.

Poslanec sprašuje:

1. Kaj pomeni besedna zveza »je pod enakimi pogoji dostopen vsem uporabnikom prevoznih storitev«, ki se nanaša na javni prevoz?
2. Ali je subvencioniran prevoz (npr. študentov) »pod enakimi pogoji dostopen vsem uporabnikom prevoznih storitev«?
3. Ali subvencioniran študentski prevoz vključuje neomejeno število voženj medkrajevnega in mestnega prometa?
4. Ali lahko Uredba določa različno višino povračila stroškov za prevoz na delo in z dela, in sicer glede na osebne okoliščine posameznika (npr. delavska vozovnica je dražja kot študentska ali upokojenska, zato se študentu prizna nižje povračilo stroška)?
5. Ali Uredba določa povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela za najcenejši javni prevoz ali najbližji javni prevoz?

Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju podaja odgovor na prejeto vprašanje:

Pri obravnavi povračil stroškov v zvezi z delom je potrebno poudariti, da je v prvi vrsti potrebno razločevati davčno obravnavo povračil stroškov v zvezi z delom od delovnopravne obravnave. Pravica do povračil stroškov v zvezi z delom je določena z Zakonom o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US in 22/19 – ZPosS, v nadaljevanju: ZDR-1) in s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti. Davčno obravnavo povračil stroškov v zvezi z delom pa ureja Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19, v nadaljevanju: ZDoh-2), ki v prvem odstavku 44. člena določa dohodke iz delovnega razmerja, ki se ne vštevajo v davčno osnovo, med katere sodijo tudi povračila stroškov na delo in z dela, in sicer pod pogoji in do višin, ki jih določi vlada. Navedene pogoje in višine je vlada določila v Uredbi o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uradni list RS, št. 140/06, 76/08, 63/17 in 71/18, v nadaljevanju: uredba).

Uredba ne ureja pravice do povračil stroškov prevoza na delo in z dela, ampak določa le pogoje in višine povračil stroškov v zvezi z delom, do katerih se le ti, v skladu z ZDoh-2, ne vštevajo v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja.

V nadaljevanju vlada podaja odgovore na konkretna vprašanja.

1) Uredba v tretjem odstavku 3. člena določa definicijo javnega prevoza za namene te uredbe in sicer, da je javni prevoz tisti, ki je pod enakimi pogoji dostopen vsem uporabnikom prevoznih storitev in se izvaja v komercialne namene. Gre torej za tisti javni prevoz, ki ga na trgu izvaja ponudnik prevoznih storitev in je dostopen vsem udeležencem na trgu pod enakimi pogoji. Izključuje pa prevoz, ki se opravlja z osebnim ali s kombiniranim vozilom, prav tako se v ta okvir ne šteje npr. prevoz, ki ga delodajalec organizira izključno za svoje delavce, da jim na ta način omogoči prevoz na delo in z dela, saj to ni javni prevoz, dostopen vsem uporabnikom, ampak le določeni skupini oseb.

2) Subvencioniran prevoz se izvaja v javnem linijskem prevozu potnikov v cestnem prometu in železniškem prevozu, v mestnem linijskem prevozu potnikov in po žičniških napravah, za katere je bila podeljena koncesija za javni prevoz potnikov.

Upravičenec do subvencioniranega prevoza je vlagatelj, ki ima bivališče najmanj dva kilometra oddaljeno od kraja izobraževanja, v Republiki Sloveniji ali tujini ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti ali ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu ali ni poslovodna oseba gospodarske družbe ali direktor zasebnega zavoda in se izobražuje po veljavnih izobraževalnih in študijskih programih in iz evidenc ministrstva, pristojnega za izobraževanje, izhaja, da ima status:

- učenca, vzporedno vpisanega v strokovni del srednješolskega izobraževalnega programa,
- dijaka, skladno s predpisi, ki urejajo srednješolsko izobraževanje,
- osebe, ki se izredno izobražuje po programu osnovne šole za odrasle in programih poklicnega, strokovnega in splošnega srednješolskega izobraževanja ter višjega strokovnega izobraževanja, do dopolnjenega 26. starosti, če se ne izobražuje v skladu s predpisi o urejanju trga dela,
- študenta.

Pogoj oddaljenosti dveh km od bivališča do kraja izobraževanja je določen z razdaljo med krajem bivanja in krajem izobraževanja. Razdalja med krajem bivanja in krajem izobraževanja pomeni najkrajšo razdaljo od naslova nepremičnine, v kateri upravičenec biva, do naslova nepremičnine, v kateri se upravičenec izobražuje.

Za upravičence do subvencioniranega prevoza skladno z določili Zakona o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo in 67/19) in Pravilnikom o določanju cen subvencioniranega prevoza (Uradni list RS, št. 56/16), glede na kilometrsko razdaljo relacije oziroma razred oddaljenosti, veljajo nižje cene prevoza kot za ostale potnike. Subvencioniran prevoz upravičencev torej ni pod enakimi pogoji dostopen vsem uporabnikom prevoznih storitev.

3) Imamo dve vrsti subvencionirane vozovnice. Mesečna subvencionirane vozovnica vključuje neomejeno število voženj na mesec na relaciji, za katero je bila vozovnica izdana. Subvencionirana vozovnica za 10 voženj na mesec je namenjena upravičencem, ki potujejo od kraja stalnega prebivališča do naslova bivanja v času izobraževanja, ter vključuje 10 voženj na mesec na relaciji, za katero je bila izdana.

4) Uredba določa višine povračil stroškov v zvezi z delom, ki se skladno s 44. členom ZDoh-2 ne všttevajo v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja in ne določa različnih višin povračil stroškov glede na okoliščine posameznika. V okviru davčne obravnave povračil stroškov se v primeru povračil stroškov v zvezi z delom, torej tistih, ki jih zavezanec pridobi na podlagi delovnega razmerja, le ti ne všttevajo v davčno osnovo pod pogoji in do višin, ki so določeni v uredbi. V primeru dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja, kjer pa povračila stroškov niso zakonsko določena, pa je davčna osnova posamezen dohodek, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, ki jih je na podlagi posebnih predpisov dolžan delojemalec in za normirane stroške v višini 10% dohodka. Poleg normiranih stroškov pa je mogoče uveljavljati tudi dejanske stroške prevoza in nočitve v zvezi z opravljanjem dela ali storitev. Dejanski stroški se priznajo na podlagi dokazil, pod pogoji in do višin, določenih v uredbi. Izhajajoč iz navedenega, zavezanci lahko v primerih, ko gre za priznavanje dejanskih

stroškov v okviru drugega pogodbenega razmerja (npr. tudi študentsko delo), na podlagi ustreznih dokazil, uveljavljajo dejanske stroške pod pogoji in do višin, določenih v uredbi.

5) Uredba v prvem odstavku 3. člena določa le, da se povračilo stroškov na delo in z dela ne všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja, do višine stroškov javnega prevoza od običajnemu prebivališču najbližjega postajališča do mesta opravljanja dela, če je mesto opravljanja dela vsaj en kilometer oddaljeno od delojemalčevega običajnega prebivališča. Ne določa pa, da je to najcenejši javni prevoz. Skladno s šestim odstavkom 3. člena uredbe pa se za določanje oddaljenosti v skladu s tem členom, upoštevajo najkrajše običajne cestne povezave. Običajno prebivališče je namreč termin, ki ga ne urejajo, niti ne definirajo, niti ZDR-1, niti ZUJF, niti ne Aneksi h kolektivnih pogodbam (Uradni list RS, št. 40/12), ki urejajo povračilo stroškov prevoza na delo in z dela javnim uslužbencem, pač ga je za potrebe uredbe definirala uredba sama v drugem odstavku 3. člena, kjer določa, da je običajno prebivališče po tej uredbi prebivališče delojemalca, ki je najbližje mestu opravljanja dela. Drugo prebivališče delojemalca je običajno prebivališče po tej uredbi le, če se delojemalec od tam vsaj štirikrat tedensko vozi na mesto opravljanja dela. Navedeni termin običajnega prebivališča tako ne vpliva na pravico do povračila stroškov prevoza na delo in z dela.